

Hevospitäjän yhtenäiskoulu:

Suunnitelma oppilaiden suojaamiseksi
väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä

päivitetty 6/2023

(sivla 12.6.2023)

Sisällysluettelo

1 Johdanto.....	3
2 Määritelmiä	3
2.1 Kiusaaminen	3
2.2 Häirintä	5
2.3 Väkivalta	5
1.4 Kiusaamisen, häirinnän ja väkivallan merkkejä	5
1.5 Kiusaaminen voi täyttää rikoksen merkit	6
1.6 Koulukiusaamisesta on sekä välittömiä että pitkäaikaisia kielteisiä seurauksia	8
2 Kymmenen ennaltaehkäisevää toimenpidettä Hevospitäjän yhtenäiskoulussa	8
3 Kiusaamistilanteisiin puuttuminen ja vastuuhenkilöt.....	10
4 Jälkihoito	12
5 Liitteet	14
Liite 1: Pohdintatehtävä oppilaille:.....	14
Liite 2: Tiedote huoltajille	15
Liite 3: Saatteeksi kiusaamiskyselyyn	16
LÄHTEET.....	17

Suomen lain mukaan jokaisella koululaisella on oikeus

turvalliseen opiskeluympäristöön.

On siis jokaisen laissa määrätty oikeus tulla kouluun turvallisin mielin.

**”Pahinta ei ole pahojen ihmisten pahuus,
vaan hyvien ihmisten hiljaisuus.”**

Martin Luther King

1 Johdanto

Perusopetuslaki (29§) edellyttää koulukohtaista kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän vastaista suunnitelmaa. Toimintasuunnitelma antaa yhteiset tavoitteet ja toimintaohjeet henkilökunnalle, ja sen avulla kerrotaan myös vanhemmille ja oppilaille Hevospitäjän yhtenäiskoulun toimintamallista. Sitä käsitellään säännöllisesti koulun oppilashuollossa, kiusaamisen vastaisessa KiVa-tiimissä, muun henkilökunnan kanssa, oppilaskunnan hallituksessa sekä vanhempainyhdistyksen kanssa. Jatkossa sitä päivitetään tarpeen mukaan, ja se pidetään nähtävillä koulun kotisivuilla. Hevospitäjän yhtenäiskoulun jokaisella aikuisella on velvollisuus puuttua kiusaamiseen, väkivaltaan tai riitaan akuutissa tilanteessa, mutta jälkitoimenpiteet kuuluvat yleensä omalle luokanopettajalle tai luokanvalvojalle.

2 Määritelmiä

Koulukiusaamisen, koulussa tapahtuvan häirinnän ja kouluväkivallan käsitteet ovat osin rinnasteisia, mutta niitä kaikkia tarvitaan koulussa tapahtuvan vahingoittavan ja ei-toivotun toiminnan ehkäisemiseksi ja siihen puuttumiseksi. Eri käsitteiden kautta meidän on mahdollista hahmottaa ja jäsentää koulun arjessa monilla tavoin ilmenevää, kielteisiä kokemuksia tuottavaa, toimintaa ja löytää mahdollisimman tehokkaita tapoja siihen puuttumiseksi.

2.1 Kiusaaminen

Kiusaaminen on sitä, kun yhdelle ja samalle oppilaalle aiheutetaan tahallaan ja toistuvasti pahaa mieltä niin että hänen on vaikea puolustautua. Kiusaaminen on siis toistuvaa, tahallista ja kohdistuu suhteellisen puolustuskyvyttömään lapseen tai nuoreen. Kiusaaminen tuntuu aina pahalta siitä, jota kiusataan. Kiusaamisessa on erilaisia toimintamuotoja:

Sanallinen kiusaaminen: esim. nimittelyä, haukkumista ja pilkkaamista

Fyysinen kiusaaminen: esim. lyömistä, tönimistä, potkimista ja kivun aiheuttaminen

Henkinen kiusaaminen: esim. nimittely, uhkailu, pakottaminen, syyttely, ivailu, tavaroiden piilottaminen

Epäsuora kiusaaminen: esim. joku jätetään toistuvasti porukan ulkopuolelle, puhutaan hänestä paha selän takana ja yritetään saada toisetkin välttämään häntä ja suhtautumaan häneen kielteisesti, eristäminen

Painostava vallankäyttö: esim. uhkailu väkivallalla, vahingon teolla tai jopa tappamisella, kiristäminen, pelottelu, muista eristäminen, pakottaminen tekoihin, rahan kiristäminen

Haitanteko: esim. tavaroiden piilottelu, vahingoittaminen ja varastaminen, ikävät puheet ja juorut toisen selän takana

Some-kiusaaminen: esim. pilkkaavat tai uhkaavat viestit, juorujen tai henkilökohtaisten tietojen levittäminen, valokuvien luvaton ottaminen, niiden manipulointi ja levittäminen, toisen nimellä esiintyminen esimerkiksi keskusteluryhmissä ja/tai nettipeleissä, sulkeminen ryhmän tai keskustelun ulkopuolelle, salasanojen huijaaminen, pilapuhelut

Syynä kiusaamiselle on uusimpien suomalaistutkimusten mukaan usein oman aseman vahvistaminen ryhmässä ja vallankäyttö. Kiusaaminen on myös nykytutkimuksen mukaan ryhmäilmiö, johon vaikuttavat luokan ilmapiiri ja muiden luokan oppilaiden toiminta. Luokkatovereiden läsnäolo edesauttaa kiusaamistilanteen jatkumista, eikä lopeta sitä. Luokkatovereiden on todettu olevan läsnä 88 %:ssa kiusaamistilanteista; luokkatovereiden läsnäolo pikemminkin edesauttaa kiusaamistilanteen jatkumista kuin lopettaa sen. Kiusaaja saa haluamansa yleisön. Opettaja ei välttämättä huomaa, että jotakuta kiusataan. Ryhmässä on myös voimaa. Jokainen voi vaikuttaa siihen kiusataanko omalla luokalla. Aikuiselle kertominen ei ole kantelua. Kiusaamistilanteessa voi olla erilaisia rooleja:

Hiljaiset hyväksyjät, Kannustajat, Kiusatut, Apurit, Kiusaajat, Puolustajat.

Kiusaamista ei ole oppilaiden välinen riita tai konflikti (=kaksi ihmistä on eri mieltä ja haluaa eri asiaa) tai satunnainen kiusoittelu, riita tai tappelu (=ihmiset ovat suuttuneita toisilleen ja väittelevät, kinastelevat, sanovat ilkeästi tai käyvät käsiksi toisiinsa). Näitä selvittää ensisijaisesti oma luokanopettaja tai välituntivalvoja. Konfliktit sinänsä eivät ole haitallisia, vaan ne kuuluvat lasten kehitykseen ja sosiaalisten taitojen oppimisprosessiin. Oleellista on opettaa kotona ja koulussa rauhanomaisia keinoja ristiriidan ratkaisemiseen.

2.2 Häirintä

Häirintä voidaan ymmärtää yhtenä kiusaamisen muotona. Häirintä voidaan jakaa sukupuoliseen ja seksuaaliseen häirintään.

Sukupuolista häirintää on ei-toivottu huomio, joka liittyy sukupuoleen, esimerkiksi halventava tai alentava puhe toisen sukupuolesta, sukupuoleen liittyvä kiusaaminen tai teot, jotka saavat tuntemaan itsensä noloksi, pelokkaaksi loukkaantuneeksi tai vihaiseksi. Seksuaalista häirintää on muun muassa vihjailu ja seksuaalisesti värityneet vitsit sekä vartaloa, pukeutumista tai yksityiselämää koskevat puheet ja kysymykset. Myös ehdottelu, vaatiminen ja fyysinen koskeminen vastoin toisen tahtoa ovat seksuaalista häirintää.

2.3 Väkivalta

Kouluväkivallaksi voidaan kutsua sellaista koulussa tapahtuvaa kiusaamista, jossa käytetään tahallaan fyysistä voimaa tai uhataan fyysisen voiman käytöllä ja aiheutetaan tällä tavoin epätoivottuja seurauksia kohteena oleville ihmisille tai ryhmälle. Se on toimintaa, jossa estetään ihmisten toimijuutta, rajoitetaan heidän mahdollisuuksiaan ja tuotetaan yksilöille tai ryhmälle pysyviä fyysisiä haittoja tai psyykkisiä vaurioita, kuten unettomuutta ja pelkotiloja.

1.4 Kiusaamisen, häirinnän ja väkivallan merkkejä

- koulukielteisyys
- motivaatio ja kouluarvosanat laskevat
- lapsi pysyttelee mieluiten aikuisten lähetyvillä
- lisääntyneet poissaolot
- tavarat/vaatteet katoavat tai rikkoutuvat
- väkivallan merkit: naarmut, haavat, mustelmat
- vapaa-ajan harrastuksista pois jääminen
- kaveripiiri vaihtuu tai oppilas jää/jättäytyy yksin

- lapsen olemuksessa tai käyttäytymisessä tapahtuu muutos
- ahdistuneisuus, alakuloisuus, masentuneisuus, pelokkuus, mielialan vaihtelut,
- itkuherkkyys ja itsetuhoisuus
- väsyneisyys, pahoinvointi, päänsärky

1.5 Kiusaaminen voi täyttää rikoksen merkit

Kiusaaja voi saada tuomion, jos hän on täyttänyt 15 vuotta. Jokaisen alle 18-vuotiaan kiusaajan asian selvittelyyn voidaan kutsua mukaan myös lastensuojelu.

Vahingonkorvausvastuulla ei ole ikärajaa. Toisin sanoen myös alle 15-vuotias kiusaaja voidaan tuomita maksamaan vahingonkorvausta kiusatulle, jos kiusaamisesta on aiheutunut vahingonkorvauslain mukaan korvattavaa vahinkoa.

Kaiken ikäisiä lapsia voidaan käyttää todistajana rikoksen selvittämisessä. Todistajana toimimisesta ei voi kieltäytyä. Kiusaajan yllyttäjä ja avunantaja voidaan myös tuomita avunantamisesta rikokseen.

Esimerkiksi seuraavia rikosnimikkeitä voidaan soveltaa kiusaamisen yhteydessä:

Pahoinpitely

- Jos esimerkiksi lyödään, tönitään, potkitaan, kampataan, kuristetaan, vedetään hiuksista, käydään käsiksi tai aiheutetaan toiselle kipua tai vahingoitetaan terveyttä.
- Vaikka uhrille ei tulisi teosta vammoja tai kipua.
- Rangaistuksena voi olla sakkoja tai enintään kaksi vuotta vankeutta.

Vammantuottamus

- Jos kiusaaja aiheuttaa kiusatun fyysisen loukkaantumisen. Seuraamuksena esimerkiksi vahingonkorvaukset elinikäisistä vammoista.
- Rangaistuksena voi olla sakkoja tai enintään kuusi kuukautta vankeutta.

Kunnianloukkaus

- Jos kiusaaja levittää kiusatusta valheellista tietoa esimerkiksi netissä.
- Törkeän kunnianloukkauksen kriteerit täyttyvät nopeasti netissä jutun levitessä nopeasti lukuisille ihmisille.
- Rangaistuksena voi olla sakkoja tai enintään kuusi kuukautta vankeutta.

Yksityiselämää loukkaavan tiedon levittäminen

- Jos laittaa lukuisten ihmisten saataville (esimerkiksi nettiin) kiusatun yksityiselämästä tietoa tai kuvia ja ne aiheuttavat vahinkoa kiusatulle.
- Rangaistuksena voi olla sakkoja tai enintään kaksi vuotta vankeutta.

Laiton uhkaus

- Jos uhataan väkivallalla niin, että uhatulla on syy pelätä turvallisuutensa tai omaisuutensa olevan vakavassa vaarassa.
- Rangaistuksena voi olla sakkoja tai enintään kaksi vuotta vankeutta.

Pakottaminen

- Jos väkivallalla tai uhkauksella pakotetaan kiusattu sietämään, tekemään tai jättämään tekemättä jotakin.
- Rangaistuksena voi olla sakkoja tai enintään kaksi vuotta vankeutta.

Jos näet tai koet kiusaamista, siitä kannattaa kertoa heti jollekin aikuiselle, esimerkiksi vanhemillesi, opettajillesi, koulukuraattorille tai kouluterveydenhoitajalle. Aikuisen kanssa voi yhdessä harkita, tarvitseeko kiusaamisesta ilmoittaa poliisille.

1.6 Koulukiusaamisesta on sekä välittömiä että pitkäaikaisia kielteisiä seurauksia

Kiusatulle: mm. tunnetta ihmisarvon menetyksestä, yksinäisyyttä, sosiaalisten tilanteiden välttelyä, luottamuksen puutetta ihmissuhteissa, kasvanut riski tulla kiusatuksi työelämässä sekä läheisyyden pelkoa seurustelusuhteissa.

Kiusaajalle: mm. särkyjä, nukkumisvaikeuksia ja mielihahaa; aggressiivisuutta seurustelusuhteissa, antisosiaalisia persoonallisuushäiriöitä, päihteiden väärinkäyttöä ja rikollisuutta.

2 Kymmenen ennaltaehkäisevää toimenpidettä Hevospitäjän yhtenäiskoulussa

1. Hyvinvoinnin mittarit

- seurataan oppilaiden hyvinvointia mm. kouluterveyskyselyn, erilaisten hyvinvointikyselyjen ja sosiogrammien avulla.

2. Sosiaalisia ja tunnetaitoja sekä kiusaamistilanteiden käsittelyä kehittävät ohjelmat

- tunne- ja vuorovaikutustaitoja vahvistava Hyvinvoinnin vuosikellon käyttö

3. Ryhmien, luokkien ja yhteisöjen yhdessä sovitut säännöt

- luokat laativat yhdessä säännöt, jotka auttavat sekä ennaltaehkäisemään kiusaamista että puuttumaan siihen jämäkästi ongelmien jo alettua

- muistutetaan, että Hevospitäjän yhtenäiskoulu on syrjinnästä vapaa tila ja käydään läpi turvallisemman tilan säännöt

4. Jatkuva ryhmäyttäminen

- ryhmäytystä etenkin uusien koulutulokkaiden kanssa

- kaikille luokille säännöllisesti ryhmäytystä; luokanopettajan tai luokanvalvojan lisäksi esimerkiksi kuraattori tai tukioppilaat

5. Sähköiset palautekanavat

Luodaan sähköinen palautekanava lisämahdollisuudeksi kiusaamisesta ilmoittamiseen. Kiusaaminen

voi tapahtua myös piilossa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa. Yksikään kiusaamistapaus ei saa jäädä piiloon.

6. Kiusaamisen selvittämisen kirjaaminen

Kiusaamistilanteiden selvittämiset on tärkeää kirjata. Kirjaaminen tapahtuu KiVa-ohjelman mukaisesti.

7. Kiusaamisen vastaisten toimien vastuuhenkilöt

Koulut valitsevat vastuuhenkilöt, jotka erityisesti huolehtivat kiusaamiseen puuttumisesta sekä ennaltaehkäisyn ja jälkihoidon edistämisestä.

8. Nimikkoaikuisen paljon kiusatuksi tulleelle

Joskus tarvitaan enemmän tukea. Silloin kiusatulle nimitetään turvallinen aikuinen, joka auttaa ja tukee eteenpäin.

9. Kiusaaminen on rikos.

Pitkään jatkuneen koulukiusaamisen katkaisemiseen tarvitaan kaikki mahdollinen apu. Joskus ulkopuolinen taho voi tuoda puuttuvan palasen ongelmatilanteeseen. Uusi näkökulma huomioi kokonaistilanteen usein monimutkaisesti solmuun menneissä ja tulehtuneissa tapauksissa.

10. Tukioppilastoiminnan kehittäminen.

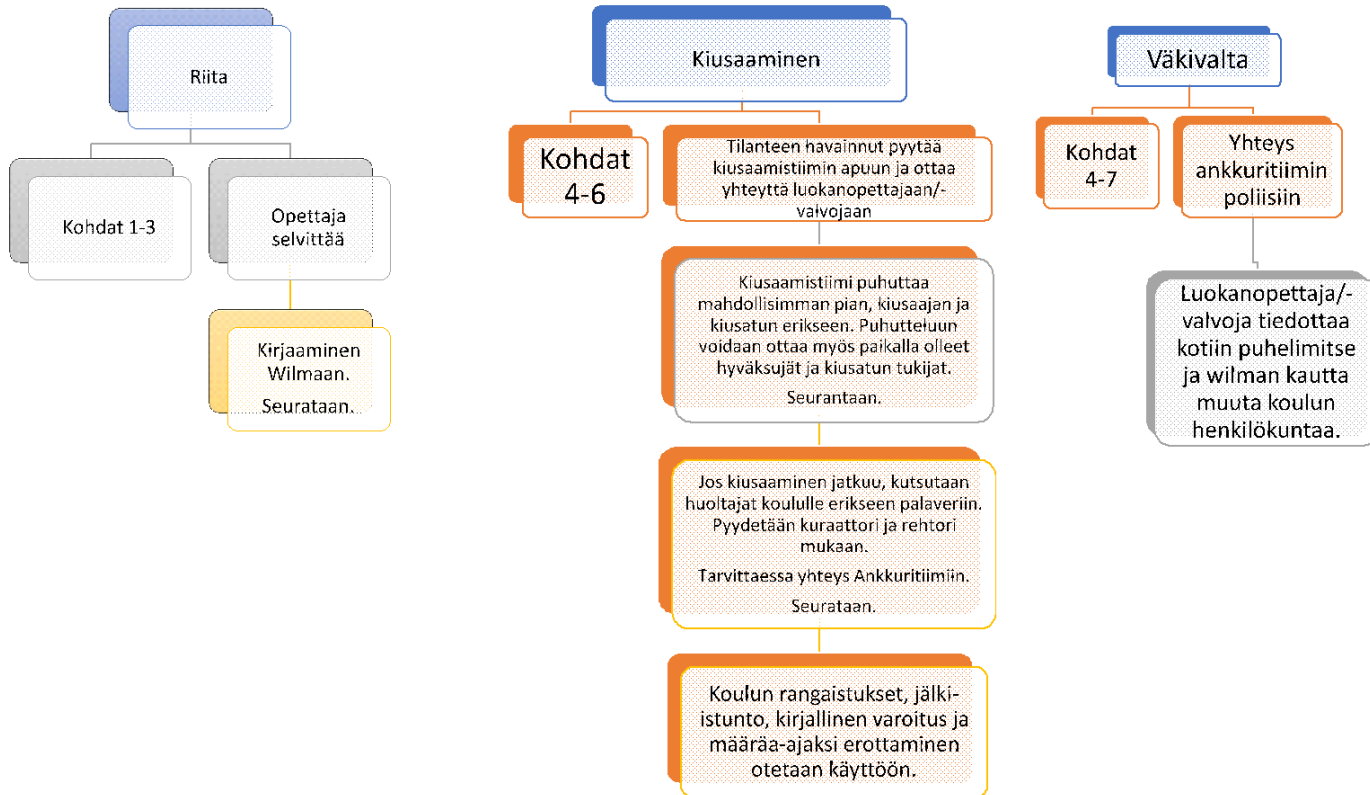
Tukioppilaat ryhmäyttävät viidesluokkalaisia, järjestävät yhteisöllisiä tapahtumia ja vaikuttavat toiminnallaan positiivisesti koulun ilmapiiriin. Heidät on kouluttanut tehtävään tukioppilastoiminnasta koulussa vastaava opettaja(t).

3 Kiusaamistilanteisiin puuttuminen ja vastuuhenkilöt

Toimet kiusaamisen puuttumiseen	Vastuussa olevat aikuiset
<p>Kun kiusaamista esiintyy:</p> <p>1. Tilanteen selvittäminen</p> <ul style="list-style-type: none"> - puututaan tilanteeseen heti, lopetetaan tilanne - tartutaan tilanteeseen vakavasti, selvitetään tapahtumien kulku tarkasti eri osapuolia ja silminnäkijöitä kuunnellen - kirjataan tapahtumat - sovitaan kiusaamisen lopettamisesta - sovitaan mahdollisista seuraamuksista (korvaukset, rangaistukset) - sovitaan seurannasta 	<ul style="list-style-type: none"> - silminnäkijä, opettaja / koulunkäynnin ohjaaja - tieto omalle luokanopettajalle / luokanvalvojalle
<p>2. Yhteys kotiin mahdollisimman pian</p> <ul style="list-style-type: none"> - mieluummin puhelimitse tai tapaamalla väärinkäsitysten välttämiseksi - lisäksi Wilma-merkintä - toimenpide on osoitus oppilaille huoltajien ja koulun yhteistyöstä ja lisää luottamusta ja turvallisuutta 	<ul style="list-style-type: none"> - oma luokanopettaja / luokanvalvoja / silminnäkijä
<p>3. Keskustelu luokassa tapahtumista</p> <ul style="list-style-type: none"> - voidaan oikoa väärinkäsityksiä ja huhuja - annetaan malli oppilaille ratkaista riitatilanteita avoimesti virheistä oppien 	<ul style="list-style-type: none"> - oma luokanopettaja / luokanvalvoja - tarvittaessa muu asianosainen aikuinen
<p>4. Jos kiusaaminen jatkuu...</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mikäli kiusaaminen on toistuvaa, ohjataan tapaus KiVa-tiimin käsittelyyn (kyselyt, haastattelut, sopimukset) - neuvotellaan huoltajien kanssa tukitoimista 	<ul style="list-style-type: none"> - oma luokanopettaja / luokanvalvoja - KiVa-tiimi - huoltajat - rehtori - koulukuraattori/koulupsykologi

<p>5. Seuranta</p> <p>-sopimukset, haastattelut/kyselyt</p>	<ul style="list-style-type: none"> - kivatiimi
<p>6. Jos kiusaaminen ei lopu...</p> <ul style="list-style-type: none"> - kutsutaan asianosaisen huoltajat koululle yhteisneuvotteluun - laaditaan suunnitelma jatkotoimista – laaditaan sopimus, johon sitoudutaan - kyselyt/seuranta 	<ul style="list-style-type: none"> - oma luokanopettaja / luokanvalvoja - rehtori - KiVa-tiimi - oppilashuolto: koulukuraattori/psykologi - huoltajat - perheneuvola
<p>7. Hallinnollisia toimia</p> <ul style="list-style-type: none"> - muut tukitoimet - kiusaajan erottaminen määräajaksi - luokanvaihto - koulun vaihto 	<ul style="list-style-type: none"> - oppilashuolto - rehtori - koulupsykologi - oma luokanopettaja / luokanvalvoja - huoltajat - sivistyslautakunta
<p>8. Jälkihoito</p> <ul style="list-style-type: none"> - uhriin ja hänen perheeseensä otetaan yhteyttä ja kysellään kuulumisia - keskusteluapua tarvittaessa - ohjataan tarvittaessa ammattiavun piiriin 	<ul style="list-style-type: none"> - Kuraattori - Psykologi - Luokanopettaja - Luokanvalvoja

Riita- ja kiusaamistilanteiden selvityskaavio:

4 Jälkihoito

Kiusattu lapsi ja nuori voi kärsiä kiusaamisesta, vaikka kiusaaminen olisi jo loppunut. Peruskoulussa koettu kiusaaminen saattaa pulpahtaa myöhemmin esille masennuksena tai ahdistuksena, jonka syytä nuori ei itsekään ymmärrä. Opiskelumotivaatio heikkenee, eikä nuori jaksakaan käydä koulua. Kun tilannetta aletaan selvittää tarkemmin, pinnan alta nousee aiemmin koettu läpikäymätön kiusaaminen.

Pitkäaikaista kiusaamista kokeneille tulisi tarjota yksilön tarpeista lähtevää jälkihoitoa, jossa he voivat käsitellä kokemaansa riippumattoman, ulkopuolisen henkilön kanssa. Oleellisia jälkihoidossa käsiteltäviä teemoja ovat muun muassa syyllisyys, häpeä ja toivo.

Kiusaaminen vaikuttaa koko perheeseen. Jälkihoidon aikana myös perheen kokemusten kuunteleminen ja arvostaminen on tärkeää, sillä kiusaaminen voi aiheuttaa vanhemmille riittämättömyyden tunnetta, epäluottamusta koulua kohtaan, huolta, pelkoa ja omien muistojen palaamista. Koulun suhtautumisella on suuri merkitys perheelle.

Parasta jälkihoitoa on kiusaamisen ennaltaehkäiseminen!

5 Liitteet

Liite 1: Pohdintatehtävä oppilaille:

•**Miten toimin, kun jotakuta kiusataan?**

–Voisinko toimia toisin?

–Mitä silloin tapahtuisi omalle asemalleni ryhmässä?

•**Miten toimin, jos minua kiusataan?**

–Voisinko toimia toisin?

–Jämäkkyuden harjoittelu

•**Kiusaanko minä?**

–Minkälaisissa tilanteissa se tapahtuu?

–Miltä minusta silloin tuntuu?

–Miten voisin toimia toisin?

–Kiusaaminen ei ole hyvä keino päästä tavoitteisiin

Liite 2: Tiedote huoltajille

Kiusataanko lastasi? Kiusaako lapsesi? Auttaako lapsesi kiusaamisessa? Onko lapsesi kiusaamisen hiljainen hyväksyjä? Koulun ja kodin tulee luoda lapselle turvallinen ilmapiiri, jotta he voivat kertoa kokemistaan tai havaitsemistaan kiusaamistilanteista. Lapsen on voitava luottaa siihen, että kiusaaminen otetaan vakavasti ja siihen puututaan asiantuntevasti.

Jokainen aikuinen on velvollinen puuttumaan kiusaamiseen. Kiusaamiseen puuttumisella viestitetään, että olemme vastuussa toinen toisistamme ja jokaisella on ihmisarvo, jota ei saa kiusaamisella riistää. On tärkeää, että osaamme nähdä lapsesta sen, että kaikki asiat eivät ole hyvin.

Kiusaamisen merkit voivat olla epäselviä ja vaikeasti havaittavia. Koulumme opettajat, oppilaat ja henkilökunta voivat tehdä paljon kiusaamisen lopettamiseksi, mutta kotien apu on tässä ensiarvoisen tärkeää. Jos sekä koulu että koti ottavat kielteisen kannan kiusaamiseen, auttaa se kiusaamisen vastaisessa taistelussa.

Puhu lapsesi kanssa kiusaamisesta: kiusataanko jotakuta luokassa tai onko joku yksin ja eristetty kaveripiiristä?

Ota yhteyttä kouluun, jos koet, että lapsesi jollakin tavalla on osallisena kiusaamiseen.

Puhu lapsesi kuullen MYÖNTEISESTI koulusta, koulun henkilökunnasta, muista oppilaista ja heidän perheistään!

Yhdessä kasvatamme lapsista ja nuorista toisiaan hyväksyviä ja kunnioittavia ihmisiä.

Liite 3: Saatteeksi kiusaamiskyselyyn

Opettajalle: Kiusaamiskysely tehdään kaksi kertaa vuodessa (lokakuu ja maaliskuu). Kyselyä ei pidä tehdä sen itsensä vuoksi, vaan sen avulla on tarkoitus päästä puuttumaan kiusaamiseen. Luo kiusaamiskyselytilanteeseen rauhallinen ilmapiiri. Avaa oppilaille kiusaamisen määritelmä. Painota, miten tärkeää on vastata kyselyyn asiallisesti ja rehellisesti. Kerro oppilaille, että kyselyt käsitellään luottamuksellisesti.

Opettaja: käy läpi alla oleva asia oppilaiden kanssa ennen kyselyä!

Kiusaamisella tarkoitetaan tilannetta, jossa yksi tai useampi oppilas tekee toiselle ilkeitä ja loukkaavia tekoja. Joskus kiusaajat haukkuvat, elehtivät, ilmehtivät, potkivat, hakkaavat, pakottavat antamaan rahaa itselleen tai eristävät muista oppilaista. Kiusatun itsensä on vaikea saada tällaista kiusaamista loppumaan ja hän kokee olevansa alakynnessä ja peloissaan. Kiusaamista ei ole se, jos kaksi suunnilleen yhtä vahvaa oppilasta nahistelee tai riitelee keskenään. On tärkeää, että vastaat kyselyyn huolellisesti ja rehellisesti. Kysely auttaa meitä puuttumaan kiusaamiseen. Kiusaamiskyselyt käsitellään luottamuksellisesti.

LÄHTEET

KivaKoulun aineistot

KaMu aineisto

MLL/ Nuorten netti

Koulukiusaamisen vastaisen toimintamallin laatiminen. www.edu.fi.